

Täysistunto

Torstai 2.5.2024 klo 16.01—0.46

8. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi Metsähallituksen erävalvonnasta annetun lain, metsästyslain 89 §:n ja kalastuslain 99 ja 108 §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 34/2024 vp

Lähetekeskustelu

Puhemies Jussi Halla-aho: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 8. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään maa- ja metsätalousvaliokuntaan, jolle perustuslakivaliokunnan on annettava lausunto.

Keskusteluun varataan tässä vaiheessa enintään 30 minuuttia. Jos puhujalistaa ei tässä ajassa ehditä käydä loppuun, asian käsittely keskeytetään ja sitä jatketaan muiden asiakohtien jälkeen. — Ministeri Essayah, olkaa hyvä.

Keskustelu

17.43 Maa- ja metsätalousministeri Sari Essayah (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Erävalvonnan toimintaympäristö on muuttunut erävalvontalain säätämisen jälkeen. Valtion maille myönnettävien metsästys- ja kalastuslupien kysyntä on kasvanut samalla, kun vaeltaminen, retkeily ja muu luonnossa liikkuminen ovat lisääntyneet. Poliisin voimavarat ovat keskittyneet kaupunkeihin ja taajamiin, minkä johdosta harvaan asutuilla alueilla Metsähallituksen erätarkastajien toimintaedellytysten merkitys on korostunut. Lisäksi metsästys- ja kalastuslainsäädännön kehitys, esimerkiksi yleistyvät saaliskiintiöt, aiheuttaa uusia valvontatarpeita. Muutosten myötä valvontaviranomaisten toimivaltuuksissa on havaittu puutteita, joiden korjaamiseksi maa- ja metsätalousministeriö on valmistellut tämän hallituksen esityksen.

Keskeiset asiat tästä ehdotuksesta:

Erävalvontalain sääntelyä muutettaisiin erätarkastajien toimivaltuuksien osalta ensinnäkin siten, että erätarkastajilla olisi rikoksesta epäillyn kiinniottamisen yhteydessä oikeus ottaa haltuunsa esine pakkokeinolaissa tarkoitettua takavarikointia tai laite-etsintää varten, jos asia ei siedä viivytystä. Erätarkastajalla olisi myös oikeus kieltää pääsy tietyille alueelle, pääsy tietyn tutkittavana olevan kohteen lähelle, esineen siirtäminen tai muu vastaava toimenpide, jos se on tarpeen esitutinnan turvaamiseksi. Toimenpiteistä olisi viipymättä ilmoitettava pidättämiseen oikeutetulle virkamiehelle, joka päättäisi sitten jatkotoimista.

Lisäksi säädettäisiin erätarkastajan käskyvallasta. Käytännössä erätarkastajan toimivaltuuksien käyttäminen edellyttää erilaisten täydentävien määräysten antamista, jotta tehtävät saadaan turvallisesti ja tehokkaasti hoidettua. Erätarkastajalla olisi siten oikeus antaa laissa säädettyä toimivaltuutta käyttäessään yksittäistapauksissa jokaista velvoittavia erävalvontatehtävän toteuttamiseksi tarpeellisia käskyjä ja kieltoja.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 44/2024 vp

Erätarkastajaan kohdistuva niskoittelu säädettäisiin rangaistavaksi. Rangaistavaa olisi esimerkiksi toiminta, jossa erätarkastajan lainmukaisen toimenpiteen kohteena oleva henkilö jättää noudattamatta erätarkastajan tehtävän suorittamiseksi toimialallaan ja toimivaltansa rajoissa antaman käskyn tai kiellon — tässä vaikka esimerkkinä se, että henkilö pyrkii vaikkapa sotkemaan jälkiä tai tuhoamaan todisteita mahdollisesta lainvastaisesta toiminnasta.

Erätarkastajat toimivat lähtökohtaisesti yksin ja suorittavat valvontaa syrjäisillä alueilla, missä virka-apua ei välttämättä ole saatavissa. Kun otetaan huomioon erätarkastajan tehtävät ja toimivaltuudet näiden tehtävien toteuttamiseen, erätarkastajaan kohdistuvaan niskoitteluun soveltuvan rangaistussäännöksen puuttumista voidaan pitää selkeänä puutteena. Nyt tämä puute sitten korjattaisiin ja lisäksi erävalvontalakiin tehtäisiin vähäisempiä teknisiä tarkistuksia.

Metsästys- ja kalastuslakia muutettaisiin siten, että valvontaviranomaisten tarkastusoikeutta laajennettaisiin ja samalla sääntelyä yhdenmukaistettaisiin metsästys- ja kalastuslain osalta. Esityksen mukaan viranomaisella olisi mahdollisuus tietyn edellytyksin tarkistaa, että henkilön mukana olevissa tavaroissa, esimerkiksi repussa tai kylmälaukussa, oleva saalis ja pyyntivälineet ovat säännösten ja määräysten mukaisia. Tarkastusta ei kuitenkaan saisi tehdä sen tutkimiseksi, mitä tarkastettavalla on vaatteissaan tai muuten yllään.

Lainsäädännön vaikutuksista: Esityksellä tehostetaan Metsähallituksen erävalvontaa, ja valvontaviranomaisten toimivaltuuksiin tehtävät muutokset lisääisivät tiettyihin luonnonvararikoksiin liittyvää kiinnijäämisriskiä. Sääntelyn ennaltaehkäisevä pelotevaikutus edistäisi erityisesti metsästyksen ja kalastuksen lainmukaisuutta ja luonnonvarojen kestäväää käyttöä, mikä turvaisi ympäristön perusoikeuden toteutumista yhteiskunnassa. Toisaalta samalla puututtaisiin henkilön yksityiselämän omaisuudensuojaan sekä henkilökohtaiseen koskemattomuuteen, ja tästä syystä onkin suotavaa, että perustuslakivaliokunta antaisi asiasta lausunnon.

Ja lausuntopalautteesta sen verran, että esitysluonnos oli lausuntokierroksella syksyllä 2023. Esitys sai kannatusta lausunnonantajilta, mutta esitykseen tehtiin kuitenkin joitakin muutoksia. Esimerkiksi juuri valvontaviranomaisen tarkastusoikeutta koskevaa ehdotusta muutettiin niin, että henkilön tavaroiden tarkastus edellyttäisi aina epäilyä säännösten tai määräysten rikkomisesta, ja henkilön kulkuneuvon tarkastus ei ole mahdollista.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Elo, olkaa hyvä.

17.48 **Tiina Elo vihr:** Arvoisa puhemies! Kiitos ministerille asian esittelystä. Alkuun muutama sana yleisesti.

Luonnonvararikokset ovat rikoksia luontoa ja meidän kaikkien yhteistä ympäristöä vastaan. Keskeinen ongelma on, että luonnonvararikoksista kiinnijäämisen riski on pieni. Luonnonvararikokset ovatkin mitä suurimmassa määrin piilorikollisuutta. Valitettavasti myös kulttuurilla on tässä merkitystä. Moni luonnonvararikos jää piiloon siksi, että ympäröivä yhteisö joko hyväksyy rikoksen tai ei halua tai ei uskalla siihen puuttua. Räikeimmillään se johtaa Itä-Suomessa paljastuneen laajan salametsästysvyyhdin kaltaisiin järkyttäviin tilanteisiin, jossa yli 20 ihmistä on epäiltynä rikoskokonaisuudesta, jossa metsästäjät ovat tappaneet suojeltuja lajeja.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 44/2024 vp

Tällä hallituksen esityksellä pyritään lisäämään kiinnijäämisen riskiä erätarkastajien valtaoikeuksia lisäämällä. On tärkeää, että valvontaa tehostamalla annamme yhteiskuntaa selkeän viestin siitä, että luonnonvararikokset eivät kerta kaikkiaan ole hyväksyttäviä.

Arvoisa puhemies! Metsästys- ja kalastuslupien kysynnän ja luonnon virkistyskäytön kasvaessa myös valvonnan merkitys kasvaa. Suomen eläinsuojeluyhdistys on nostanut lakiluonnoksesta antamassaan lausunnossa esiin eläinsuojelunäkökulmaa. Sen mukaan valvonnan tehostaminen ja asianmukaisten toimivaltuuksien turvaaminen viranomaisille ovat tärkeitä luonnonvaraisten eläinten hyvinvoinnin edistämisen näkökulmasta. Sujuvalla ja vaikuttavalla valvonnalla on tärkeä rooli metsästykseen ja kalastukseen liittyvien eläinsuojelurikosten torjumisessa sekä eläinten kärsimyksen ehkäisemisessä. Lainsäädännön parantamisen ohella valvontaan on varattava riittävät resurssit.

Arvoisa puhemies! Tässä hallituksen esityksessä on kyse viranomaisten valtuuksien lisäämisestä. Se on tehtävä aina tarkasti, ja tähän on tämän hallituksen esityksen eduskuntakäsittelyssä edelleen kiinnitettävä huomiota. Oikeusministeriö on huomauttanut, että ehdotetut muutokset laajentavat koko erävalvonnan luonnetta, kun toimivaltuudet erätarkastajilla laajenevat Metsähallituksen alueiden ulkopuolelle ja kattamaan koko Suomen. Lainsäädännön muuttamisen ohella on tärkeää huolehtia siitä, että tarkastajia on riittävästi ja että henkilöstöllä on riittävä osaaminen ja riittävät resurssit uusien tehtävien täyttämiseksi tehokkaasti ja turvallisesti. Ja valvonnan ohella erävalvojien tekemälle neuvonnalle ja ohjaukselle on todella suuri tarve, kuten ministerikin totesi, kun luonnossa liikkuminen ja erilainen luontopalveluiden käyttäminen on lisääntynyt.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Simula, olkaa hyvä.

17.51 Jenna Simula ps: Arvoisa puhemies! Erävalvontaa koskevan lainsäädännön muuttaminen herätti ihan oikeutetusti viime kesänä hyvin vilkasta keskustelua, ja on tässä kohdalla todettava, että tätä esitystä on muutettu tämän hallituksen toimesta sen jälkeen aivan olennaisesti. Siitä iso kiitos. Esityksestä on poistettu ajoneuvojen tarkastaminen kokonaan, ja reppuja voidaan tarkastaa vain epäilyn perusteella, siis vain epäilyn. Mahdollista ei myöskään olisi tarkastettavan henkilön yllä olevien vaatteiden tarkastaminen. Lausunkierroksen jälkeen poistettiin niin ikään alueellista toimivaltaa koskeva ehdotus. Erätarkastajilla on oltava tarvittavat toimivaltuudet, jotta he voivat tehdä työtään valvoessaan metsästystä ja muuta luonnossa liikkumista, mutta perustuslaissa turvattua kansalaisten koskemattomuutta, omaisuudensuojaa ja kotirauhaa täytyy vaalia. On tärkeää, että perustuslakivaliokunta käy tämän esityksen vielä tarkoin lävitse ja antaa sitten lausuntonsa maa- ja metsätalousvaliokunnalle.

Arvoisa puhemies! Tässä yhteydessä täytyy myös todeta, että metsästäjät ovat erittäin lainkuuliaista kansaa ja erätarkastajien tekemissä tarkastuksissa havaitaan ongelmia suhteellisen harvoin. Suurimmalla osalla asiat ovatkin metsällä kunnossa.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Kalmari, olkaa hyvä.

17.52 Anne Kalmari kesk: Arvoisa herra puhemies! Onneksi Suomessa on 300 000 metsästäjää, sillä se on liikenneturvan kannalta erittäin merkittävä asia. Se on sen kannalta erittäin merkittävä asia, että meidän metsissämme säilyy se kasvu, mikä siellä on, eikä synny

Pöytäkirjan asiakohta PTK 44/2024 vp

niin paljon taimituhoja. Se on erittäin tärkeätä SRVA-toimen kannalta eli suurriistavirkaavun kannalta, että silloin, kun ihmiset ovat uhattuna, tällaista apua voisi olla.

Kun mennään tähän lainsäädäntöehdotukseen, niin tavallaan on tärkeää, että ei tule selaista oloa, että kun niitä ongelmia tämä hallitus ei ole pystynyt ratkaisemaan, vaikka meillä kansalaisaloitteen pohjalta Suomen eduskunta on niitä vaatinut ratkaisemaan — elikkä siis kannanhoidollisen metsästyksen jatkuminen ja sen kehittäminen — ja kun niitä lupia ei pystytä myöntämään, niin tämä saattaa aukaista metsästysrikoksille tien. Minusta olisi paljon parempi, että hallitus olisi ratkonut nämä asiat niin, että me ei laitettaisi 13:a miljoonaa yhteiskunnan rahoja susiasioihin vaan hoidettaisiin se kannanhoidollinen metsästys, ja näin näitä metsästysrikoksia sen vuoksi ei tarvitsisi tehdä. Toki metsästysrikoksia tehdään muistakin syistä, ja siksi asianmukainen valvonta tietenkin on oltava olemassa. On tärkeää, että nyt mittasuhteet tässä katsotaan, ja yksilön suoja. Meillä esimerkiksi kouluissaakaan ei vaatteista tarkastella asioita tai varsinkaan reppuihin ei opettajalla ole asiaa, mutta toisaalta ymmärrän senkin, että kyllä sitä valvontaa pitää pystyä asianmukaisesti tekemään.

Haluan vielä kuvata tätä ongelmaa vaikkapa sen vuoden 2013 Perhon tapauksen perusteella. Silloin useita kertoja perholaiset kertoivat, että meidän lapset eivät uskalla mennä kouluun, kun siellä susilauma syö hirvenraatoa, ja silloisen hallinnon vastaus oli, että siellä ei ole laumaa, siellä on kaksi sutta, susipari. Kun niistä kahdesta salakaadettiin kolme, jäljelle jäi 12 kappaletta, ja tästä seurauksena nämä saivat, totta kai, törkeästä metsästysrikoksesta syytteet. Siellä yksi perheenisä päätti päivänsä sen takia, että nämä syytteet vietiin läpi. Vielä tänäkään päivänä niitä DNA-tuloksia näistä susista, jotka olivat koirasuden näköisiä morfologisesti, ei ole olemassa. Ne katosivat. [Hannu Hoskonen: Ja hävitettiin!] Ne ovat hävinneet. [Puhemies koputtaa]

Minusta olisi tärkeätä, että jotta olisi luottamus siihen, että viranomaiset toimivat ja ihmiset voivat elää turvassa, lapset voivat mennä turvassa kouluun, [Puhemies koputtaa] voidaan harjoittaa metsästystä asianmukaisesti ja harjoittaa elinkeinoja, tämä asia hoidettaisiin ensin.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Hoskonen, olkaa hyvä.

17.56 Hannu Hoskonen kesk: Arvoisa herra puhemies! On hyvä, että lakia, lainsäädäntöä, kehitetään ja luodaan ja tarkennetaan niitä niin, että kansalaisten oikeusturva on taattu. Ihan aluksi haluan vielä lisätä sen, että metsästys on hieno harrastus ja nimenomaan niin, että ne ihmiset, jotka rikkovat lakeja, olkoon se sitten metsästystapahtuma tai tieliikenne tai mikä tahansa, pitää saattaa vastuuseen, mutta ei saa leimata sitä joukkoa, joka esimerkiksi metsästysharrastusta, tätä hienoa harrastusta, tekee.

Nyt on semmoinen mieliala tässä maassa, että metsästäjät ovat lähes rikollisia, ja sitten heitä rangaistaan ihan mielivaltaisilla perusteilla. Esimerkkinä on tämä edustaja Kalmarin mainitsema Perhon tapaus. Onhan se käsittämätöntä, että todistusaineisto hävisi. Niitä geenikarttoja ei ole missään. Arvoisa ministeri, pyydän, että te omalla arvovallallanne kaivatte ne esille. Ei voi olla niin, että tämän Perhon tapauksen jälkeen ollaan tilanteessa, että kun yksi perheenisä teki karmean henkilökohtaisen ratkaisun... Kuka auttaa sitä perhettä tänä päivänä? Ei varmasti kukaan. Ei mikään luontojärjestö mene sitä surua kantamaan, ei varmasti mene. Ne ihmiset ovat siellä yksinään. Ja täällä me viisastelemme sitten, oliko kaveri susimetsällä vai ei vai oliko jossakin muussa tehtävässä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 44/2024 vp

Soitin äsken henkilölle, jonka vaimo joutui viime syksynä puolukkareissullaan erävalvojan tarkastamaksi. Häntä epäiltiin salametsästyksestä. Rouvalla oli mukana reppu, seurakoiria — valkoinen pieni koiria, joka ei varmasti ymmärrä riistasta tuon taivaallista. Ainut asia, mikä sitä koiraa kiinnosti, oli repussa olevat eväät. Sitähän se koiria vahti, kun emäntä keräili puolukoita. Hänet otettiin kiinni ja tutkittiin ja kysyttiin, minne olet menossa, ja oletko jonkun toisen kanssa yhteistyössä salametsällä.

Kun viranomainen käyttäytyy näin, niin onhan se rikollista toimintaa. Jos tässä maassa viranomainen haluaa kunnioitusta, pitää toimia lakien mukaan eikä ahdistella ja hätyyttellä viattomia naisia tuolla puolukkamatkoilla. Eikä kenenkään ihmisen tarvitse poliisille sanoa — jos vaikka edustaja Viljanen on menossa tänä iltana — meneekö hän kotiin vai lähteekö hän vaikka esimerkiksi katsomaan jääkiekko-ottelua, jos semmoinen on jossakin menossa. Ei edustajan tarvitse viranomaisille kertoa, minne hän on menossa. Hän voi ihan vapaasti tässä maassa liikkua ilman, että häntä epäillään mistään. Tämä homma on mennyt aivan mielivallaksi.

Ja sitten vielä edustaja Kalmarin mainitsemasta Perhon tapauksesta ja niistä lapsista. Olen moneen kertaan teille, arvoisat edustajat, kollegat, kertonut tämän metsästystilanteen, näiden lakien, aiheuttamasta isosta uhkasta. Todellakin Ilomantsissa oli vaarassa sen pienen tytön henki, jota susi odotti tienvarressa. Taksi vei sitten lopulta onneksi kotiin sen lapsen, ettei jäänyt siihen suden kanssa kahden hämärtyvään iltaan. Täällä me parannamme metsästyslakia ja kaikkia seurantalakeja, että saadaan rikolliset kiinni, mutta kukaan ei tässä maassa enää ajattele sen pienen lapsen asemaa, sitä, onko hänen turvallista mennä kouluun. Eivät siellä tienvarsilla valvontapoliisit eivätkä erävalvojat katso, onko se lapsen koulutie turvallinen. Ne vahtivat siellä metsässä sitä, onko sen suden turvallista elää. Kyllä tässä yhteiskunnassa arvot ovat menneet aivan päin seiniä. Täällä me viisastelemme toisillemme jostakin EU-direktiiveistä. Kuinka moni kansanedustaja oman lapsensa lähettäisi sille Ilomantsin tielle, jossa eilen iltana seitsemän suden lauma kävi talon pihassa? Helppo meidän on täällä viisastella sen puolesta, että tehkää jotakin. Ei se poliisi valvo sen lapsen turvallisuutta, ei takuuvarmasti. Se on siellä minun kesämökkini tienvarressa käyttämässä, olisiko Hoskonen salametsällä — ei varmasti ole salametsällä. Kunnioitan lakia ja asetuksia ja toimin niiden mukaan.

Mutta kyllä minua niin sapesta ottaa tämä homma täällä talossa. Eikö tässä ole enää mitään järkeä? Samaan aikaan me teemme tämmöisen lain, että annamme yhä enemmän Euroopan unionille päätösvaltaa omissa asioissamme. Olen monesti maa- ja metsätalousministeriön virkamiehiin ottanut yhteyttä, muun muassa tässä kalastusasiassa monta kertaa, mutta kyseinen virkamies... Ja minä yritin soittaa monta kertaa, jätin monta soittopyyntöä, ei kuulunut mitään. Sain sitten kolmannella tai neljännellä pyynnöllä erään toisen virkamiehen kiinni. Jos en olisi ollut niin sitkeä, tieto olisi jäänyt saamatta. Jos tämä Suomen hallinto menee tämmöiseksi, se alkaa muistuttaa erästä itäistä valtiota, joka on jäänyt historiansivuille.

Kyllä minua harmittaa tämä tilanne, arvoisa puhemies. Ei ihmisen henki näköjään enää paina mitään, mutta kyllä pystytään oikeudessa olleet todisteet, niin kuin Perhon tapauksesta edustaja Kalmar ansiokkaasti kertoi, hävittämään sen tautta, että kysymyksessä oli koirasudet. Ne ovat metsästyslain ja tämän toisen lain, vieraslaajilain, perusteella lainsuojattomia eläimiä. Mutta kyllä sitä rouvaa, joka menee puolukoita seurakoiransa kanssa keräämään, pitää tutkia, sitä, onko hän salametsällä, ja kysytään, onko sinulla joku kaveri, ja

Pöytäkirjan asiakohta PTK 44/2024 vp

rupeatteko te täällä ihan oikeasti metsästämään. Naisella on mukana vain muoviämpäri, reppu ja kahvipullo ja se pieni koira. Tätäkö tämä Suomi on? Kyllä meillä hyvin menee.

Olen erittäin pettynyt tähän järjestelmään. Meillä on tässä maassa 300 000 hienoa metsästäjää, jotka auttavat viranomaisia tarvittaessa, jos hätä tulee. Mutta heitä pilkataan rikollisiksi ja lähinnä tehdään sitä jäynää, saataisiinko vielä vaikeammaksi heidän asemansa. Kyllä teidän, arvoisat edustajat, kannattaa miettiä, varsinkin sellaisten äitien, joilla on lapsia, jättäisittekö lapsenne koulutien varteen odottamaan taksia pimeänä syysaamuna, kun lapsi menee taksilla kouluun. Ette varmasti jättäisi. Helppo on viisastella siitä asiasta, että kyllä minä tekisin. Mutta minä sitä päivää pelkään joka päivä, että joku lapsi menettää henkensä. Ja sitä minä en, arvoisa puhemies, ikinä toivo. Se on niin kammottavaa. Joka päivä, kun katson niitä lapsia tuolla tienvarressa, käy mielessä, kuka on seuraava. Miettikää vähän.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Viljanen, olkaa hyvä.

18.02 Eerikki Viljanen kesk: Arvoisa puhemies! Edellä edustajat todistivat väkevästi petopolitiikasta ja suurpetopolitiikan muutostarpeista. Yhdyn näkemyksiin hyvin pitkälti osin, mutta tämä nyt lähetekeskustelussa oleva lakimuutos koskee erävalvontaa Metsähallituksen mailla elikkä valtion mailla. Alkuun on todettava kaksi asiaa, jotka täälläkin ovat nousseet moneen kertaan esille: erittäin suuri valtaosa metsästäjistä toimii kaikkien lakien, asetusten ja sääntöjen mukaan, ongelmia ei ole, mutta aivan yhtä lailla oikein mitoitettu, asiantunteva ja asiallinen valvonta on myös metsästyksen harrastajien etu.

Arvoisa puhemies! Täällä on todettu jo useaan otteeseen, että lakiesitys on muuttunut lausuntokierroksen jälkeen. Jatkossa pitää olla perusteltu syy, jotta voi tavaroita, kantomuksia, tutkia. Tämä on varmaan paikallaan. Paikallaan on myös sinänsä se, että erävalvojien toimintavaltuuksia laajennetaan. Muistini mukaan valvojia on koko maassa vain 13 kappaletta, jokaisella aluetta noin miljoona hehtaaria, elikkä työskarkaa kyllä riittää.

Arvoisalta ministeriltä, joka on paikalla — erittäin hienoa, että ministeri on paikalla — kysyisin, onko tähän aluerajaukseen tullut muutoksia. Lueskelin lausuntoja, ja siellä oli esitetty huolta esimerkiksi siitä, että erävalvojien alue- tai toimivaltuudet laajenisivat tämän myötä myös kaikille yksityisille maille, eivät ainoastaan niille yksityisille maille, jotka sijaitsevat valtion maiden vieressä. Oli esitetty toive, tehty ehdotus, että nämä erävalvojien laajat toimioikeudet, jotka tämän lainsäädännön muuttamisen johdosta tulisivat, rajattaisiin koskemaan vain niitä yksityisiä maita, jotka ovat välittömästi valtion maiden läheisyydessä tai vieressä, ja niin, ettei tulisi yleiseksi oikeudeksi käyttää toimivaltuuksia kaikilla yksityisillä mailla. Elikkä tuliko tähän toiminta-aluerajaukseen muutoksia lausuntokierroksen pohjalta?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Kalmari, olkaa hyvä.

18.04 Anne Kalmari kesk: Arvoisa herra puhemies! Outokummussa oli kaksoset lastenvaunussa, kun susi tuli metrin päähän niistä vaunuista ja sitten onneksi lähti kuitenkin pois. Alueella ei ole ilmeisesti suurriistan virka-aputoimintaa juuri siitä syystä, että metsästäjät kokevat, että heidän äänensä ei kuulu, ja poliisi on aivan kädetön tällaisissa asioissa. Heillä ei ole osaamista eikä kokemusta. Heillä ei ole myöskään esimerkiksi sellaisia koiria, jos vaikkapa karhu loukkaantuisi tai jäisi auton alle, että se voitaisiin turvallisesti metsästää tai

Pöytäkirjan asiakohta PTK 44/2024 vp

lopettaa. Siksi on ensiarvoisen tärkeää, että se luottamus viranomaisiin säilyisi. Kysynkin ministeriltä, mitä hän aikoo tehdä sen asian eteenpäinviemiseksi.

Sitten nostan vielä toisen asian, joka liittyy suoraan tähän valvontaan. Meillä on ollut aikanaan sellainen tapa, jossa poliisit, kun he ovat menneet Lappiin, ovat saaneet Metsähallituksen maille luvan, kun samalla ovat sitten niin sanotusti katsoneet ympärilleen. Se lupa ei ole rahallisesti merkittävä mutta mahdollistaa näitten poliisien metsästysmahdollisuuden tai menon sinne silloin, kun heidän loma-aikansa ovat. Tämä käytäntö on nyt sitten loppunut. Se on ehkä enemmänkin poliisin ammattiyhdistysten tai tämäntyyppisten seurauksena, mutta eikö tässä olisi järkeä, kun nämä alueet ovat niin isoja, mitä ylipäätään Suomessa yksi erätarkastaja valvoo? Tämä on sinällään rauhoittanut sitä Lapin tilannetta ja varmasti vähentänyt metsästysrikkomuksia ja -rikkoksia, kun siellä tiedetään, että siellä on mahdollisuus sattua valvontaa. Mitä ministeri ajattelee tästä asiasta?

Puhemies Jussi Halla-aho: Edustaja Huru, olkaa hyvä.

18.07 Petri Huru ps: Kiitos, arvoisa herra puhemies! Kiitos ministerille tämän asian esittelystä. Haluaisin ministerille korostaa tätä, mitä edustaja Simula sanoi, että metsästäjät ovat lainkuuliaista kansaa, ja kysyisinkin ministeriltä: Näettekö kuinka tärkeänä tämän, että nimenomaan tämä esitys käytetään perustuslakivaliokunnassa, jotta myös metsästäjien oikeudet tässä toteutuvat? Ja toisaalta, kun tässä on nyt opposition suunnasta myös suurpetoasiaa puhuttu tässä yhteydessä, niin eikö olekin nyt niin, että hallitus on tähänkin asiaan keskittymässä? Että jos voitte myös tätä mahdollisesti hieman avata. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ja ministeri Essayah, noin viisi minuuttia.

18.08 Maa- ja metsätalousministeri Sari Essayah: Arvoisa puhemies! Todellakin on tärkeää ymmärtää, että tällä lainsäädännöllä nimenomaisesti puututaan laittomaan toimintaan, salametsästyksen, ja halutaan meidän erävalvontaa ja sen mahdollisuuksia parantaa. Niin kuin täällä useammassakin puheenvuorossa tuli esille, meillä metsästäjät ovat lainkuuliaisia lähtökohtaisesti ja erittäin tärkeää yhteiskunnallista tehtävää tehdään muun muassa suurriistavirka-avun muodossa, joka täällä tuli esille, ja sitä kautta kannetaan sitä yhteiskuntavastuuta. Mutta nimenomaisesti toivon, että tässä keskustelussa ei ikään kuin sotketa ja haeta jonkinlaisia perusteita laittomalle toiminnalle sillä, että esimerkiksi ollaan tyytymättömiä petopolitiikkaan. Laiton toiminta on rikollista toimintaa, sille ei ole mitään hyväksyttäviä perusteita. Tämän haluan tässä nyt selvyiden vuoksi sanoa.

Edustaja Elo täällä nosti esille juurikin tämän, että valvonnan tehostaminen nimenomaan vahvistaa ihmisten ympäristöperusoikeutta. Tässä ei olla laajentamassa tätä alueellisesti Metsähallituksen maitten ulkopuolelle.

Edustaja Simula nosti esille valiokunnan puheenjohtajana myöskin nämä muutokset, mitkä tässä on nyt otettu sen lausuntokierroksen perusteella, ja nämä hallituksen, nykyisen hallituksen, tekemät muutokset ovat mielestäni hyvin perusteltuja sen lausuntokierroksen pohjalta. Ja todellakin, niin kuin edustaja Huru täällä nosti esille, on tärkeää, että kuitenkin saadaan siihen se perustuslakivaliokunnan näkemys, mikä koskee esimerkiksi reppujen ja vaikka kylmälaukkujen tarkastusta. Kuitenkin tässäkin lainsäädäntöön tehtiin vielä muutos, että nimenomaan tämä on mahdollista silloin, kun on olemassa epäily.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 44/2024 vp

Sitten täällä edustaja Kalmari nosti montakin tärkeää asiaa esille. Ensinnäkin tämä suurriistavirka-apu, josta jo totesinkin, että se on tärkeä yhteiskuntavastuun kannalta ja sen kantamisen kannalta. Nimenomaan ajattelen niin, että tämä suurriistavirka-apu on myöskin meidän poliisille tärkeä, koska on aivan selvää, että meillä eivät poliisiviranomaisten resurssit riitä siihen, jos heidän pitää sitten lähteä näitä esimerkiksi liikenteessä vahingoittuneita eläimiä jäljittämään. Ja täytyy muistaa myöskin, että lainsäädäntöön on tehty nimenomaan metsästäjien toiveesta tämä muutos, jolloinka esimerkiksi se vahingoittunut eläin, jos se sitten jää sinne tienposkeen, on sen alueen metsästysseuran vastuulla oleva eläin. Siinä mielessä se, että vaikka joku suurriistavirka-apua harjoittava metsästysseura jättäisi tämän suurriistavirka-aputehtävän, ei väistä sitä vastuuta, mitä siitä kuolleesta eläimestä edelleenkin Suomen lainsäädännössä on. Tämä oli aikanaan muistaakseni vuonna 2011 tehty muutos, joka tuli nimenomaan metsästäjien taholta, sen muutoksen tekeminen.

Sitten näistä hybridisusiin liittyvistä. Tätä täällä sekä edustaja Kalmari että edustaja Hoskonen nostivat esille. En tätä yksittäistä tapausta tunne, mutta meillä hallitus valmistele tällä hetkellä hybridisusiin liittyvää lainsäädäntöä, ja siltä osin voin sanoa, että tämä hallitus tekee sen, mitä aiemmat ovat siltä osin jättäneet tekemättä.

Edustaja Hoskonen nosti täällä esille myöskin juuri tämän, että ei tule leimata missään nimessä kaikkia metsästäjiä.

Tietenkin tämä erävalvojien lukumäärä on Suomessa kohtuupieni. Meillä on, aivan kuten edustaja Viljanen muisti, 13 erävalvojaa, joilla on poliisin pohjakoulutus. Ja työ myöskin hallituksessa tällä hetkellä sekä tuon vahinkoperusteisen että myöskin kannanhoidollisen metsästyksen mahdollistamiseksi, ja vahinkoperusteisessa nimenomaan sen sujuvoittamiseksi, on tällä hetkellä käynnissä. Tätä työtä tehdään sekä täällä kansallisesti että myöskin ollaan näitä asioita nostettu EU-tasolla esille, ja myöskin sitten Euroopan unionin tasolla on selkeästi nyt mahdollisuus lähteä muuttamaan sekä tätä Bernin sopimusta, jossa on säännelty näitten suojelueläinten suojelutasoa, että myöskin siihen liittyvää luontodirektiiviä, jossa on sitten määritelty myöskin nämä suojeluasteet.

Meillähän Suomessa nämä meidän suurpedot ovat tällä hetkellä lähestulkoon kaikki hyvin suotuisalla suojelun tasolla. Tämä Suomessa harjoitettu petopolitiikka osoittaa sen, että meillä on pystytty nimenomaisesti nämä suojelutasot nostamaan hyvälle, suotuisalle tasolle ja sitten toisaalta samanaikaisesti on pystytty säilyttämään myöskin näitten petojen ihmisarkuutta. Ja niin kuin olen monta kertaa sanonut, meidän upeat suurpedot kuuluvat sinne meidän suomalaiseen luontoon, ne ovat osa sitä, mutta ne eivät kuulu ihmisten kotipihoille, eivätkä ne kuulu karja-aitauksiin tai lampoloihin.

Ehkä vielä sitten, kun edustaja Hoskonen nosti tämän esille, että tämä ei siis mitenkään ole EU:sta tulevaa lainsäädäntöä, vaan tämä on ihan meidän kansallista lainsäädäntöä: Meillä Metsähallitus omistaa isot määrät metsäomaisuutta, maaomaisuutta, vesiomaisuutta, ja tästä kaikesta me yhdessä pidämme huolta. Tämä on meidän valtavan suuri kansallinen rikkaus, joka kuuluu Suomen kansalle, ja myöskin tällä erävalvonnalla pidämme huolta tästä yhteisestä omaisuudesta. [Puhemies koputtaa] — Näin. [Petri Huru: Juuri näin, hyvä vastaus!]

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin maa- ja metsätalousvaliokuntaan, jolle perustuslakivaliokunnan on annettava lausunto.